

Aan de gemeenteraad van IJsselstein

IJsselstein, 28 februari 2025

Betreft: rekenkamerbrief energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing

Geachte leden van de gemeenteraad,

Energiebesparing is een urgente opgave. Immers: wat je bespaart, hoe je ook niet op te wekken. De rekenkamer IJsselstein nam daarom in 2024 deel aan het DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers naar het toezicht op en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing van bedrijven en instellingen. Na afloop van dit onderzoek deed de rekenkamer IJsselstein nog enig aanvullend onderzoek om de uitkomsten beter te kunnen duiden, aangezien de resultaten van het DoeMee-onderzoek op sommige punten vragen oproepen.

Het DoeMee-onderzoek leverde ook decentrale gegevens op voor een landelijk onderzoek van de Algemene Rekenkamer. De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) zal het rapport van de Algemene Rekenkamer over de energiebesparingsplicht betrekken bij de lopende actualisatie van de energiebesparingsplicht die in 2027 wordt afgerond.¹ Mede in dit licht geeft de rekenkamer IJsselstein de gemeenteraad respectievelijk het college de volgende **conclusies en aanbevelingen** mee die in de tussentijd al kunnen worden opgepakt:

Conclusie:

De gemeenteraad heeft weinig zicht op de bereikte energiebesparing door bedrijven en instellingen in de gemeente IJsselstein die onder de energiebesparingsplicht vallen.

Aanbevelingen aan de raad:

- Vraag het college om meer inzicht in de resultaten van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing, het toezicht daarop op en de handhaving daarvan.
- Dring bij het college aan op hogere prioriteit voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing.

Conclusies:

- Het college krijgt van de ODRU (nog) onvoldoende adequate informatie over de resultaten van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing, het toezicht daarop en de handhaving daarvan.
- Het college informeert de raad niet actief over het toezicht op en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparingsplicht.

Aanbevelingen aan het college:

- Vraag de ODRU om meer inzicht in de resultaten van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing, het toezicht daarop op en de handhaving daarvan.
- Geef in de opdrachtverlening aan de ODRU meer prioriteit aan het toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing.
- Informeer de gemeenteraad actief over toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparingsplicht
- Volg de landelijke ontwikkelingen rondom de actualisatie van de energiebesparingsplicht en betrek de uitkomsten daarvan bij het gemeentelijk beleid en de opdrachtverlening aan de ODRU op dit gebied.

¹ Bestuurlijke reactie rapport 'Energiebesparingsplicht 2008-2023'; brief minister KGG aan Algemene Rekenkamer, d.d. 21 november 2024).

Bijlage 1 bij deze brief bevat de nota van bevindingen van ons onderzoek. Daarin gaan we achtereenvolgens in op (1) wat de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing inhouden, (2) de hoofdlijnen van het rapport van de Algemene Rekenkamer, (3) de belangrijkste uitkomsten van het DoeMee-onderzoek en (4) de uitkomsten van dit onderzoek voor de gemeente IJsselstein. De overige bijlagen bevatten de volledige uitkomsten van het DoeMee-onderzoek en het rapport van de Algemene Rekenkamer waarnaar we hierboven verwezen.

Onze conclusies en aanbevelingen hebben we voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. De reactie van het college luidt als volgt:

“Wij leggen als college momenteel de focus op verbetering van de sturingsinformatie van de ODRU, met name voor bouw- en woningbouwtoezicht. We zien daardoor verbeteringen in de sturingsinformatie en daarmee ook in die van de energiebesparingsplicht. Deze verbeterde sturingsinformatie is recent beschikbaar gekomen en zal de gemeenteraad ook ontvangen. Als de gemeenteraad het onderwerp hogere prioriteit wil geven, dan hebben wij daar nu niet de middelen en capaciteit voor. Voor ons is uitgangspunt dat extra taken voorzien dienen te zijn van extra budget (geen knaken, geen taken). We vragen aandacht voor het onderwerp bij de ODRU, echter vanwege dezelfde redenen zal het zonder extra capaciteit en middelen niet een hogere prioriteit kunnen worden. De landelijke ontwikkelingen van de actualisatie betrekken wij bij ons gemeentelijke beleid en daar waar het moet in regionaal verband.”

De rekenkamer heeft begrip voor het feit dat er geen geld is om de ODRU extra inspanningen te laten plegen ten behoeve van het toezicht op en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing van bedrijven en instellingen. Wij willen de raad er wel op wijzen dat het geen extra geld hoeft te kosten om de informatievoorziening aan de raad op dit punt te verbeteren en de ODRU te vragen om de gemeente te voorzien van meer inzicht in de resultaten van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing, het toezicht daarop op en de handhaving daarvan. Het is mooi dat er sprake is van verbeterde sturingsinformatie en dat deze binnenkort ook aan de raad zal worden verstrekt. Wij bevelen aan om kritisch te kijken of deze informatie u in staat stelt om uw controlerende taak ten aanzien van de urgente opgave die energiebesparing is goed uit te kunnen voeren.

Wij hopen dat ook dit rapport u helpt bij uw belangrijke taak.

Met vriendelijke groet,
namens de rekenkamer IJsselstein,

Matthijs van den Berg
voorzitter

Bijlagen:

1. Rekenkamer IJsselstein, *Nota van bevindingen onderzoek Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing gemeente IJsselstein* (IJsselstein 2025)
2. Algemene Rekenkamer, *Energiebesparingsplicht, 2008-2023. Hoge ambities, onbekend resultaat* (Den Haag 2023).
3. Ecorys, *DoeMee onderzoek 2024 Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing. Eindrapport voor de vereniging van Rekenkamers* (Rotterdam 2024)
4. *Factsheet DoeMee Onderzoek 2024 Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Gemeente IJsselstein.*
5. *DoeMee onderzoek 2024 – Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Benchmark gemeenten o.b.v. enquête.*
6. *DoeMee onderzoek 2024 – Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Benchmark omgevingsdiensten o.b.v. enquête.*